

OBSAH

ÚVOD	5
1. ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST.....	7
1.1 Teoretická východiska problematiky gramotnosti.....	7
1. 1.1 Gramotnost, vývoj obsahu pojmu.....	7
1. 1.2 Negramotnost, funkční negramotnost.....	9
1.1.1 Typy a druhy gramotnosti.....	10
1. 2 Vymezení čtenářské gramotnosti.....	13
1. 2.1 Čtenářská gramotnost z výzkumného hlediska.....	17
1. 2.1.1 Mezinárodní výzkum čtenářské gramotnosti PIRLS, vybrané výsledky.....	20
1. 2.2 Čtenářská gramotnost v soudobém kurikulu primárního vzdělávání ČR.....	24
2 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A KOMPETENCE.....	27
2.1 Kompetence v kurikulu pro ZV ČR.....	28
2.1.1 Kompetence ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.....	31
2.2 Kompetence a čtenářská gramotnost.....	34
3 POČÁTEČNÍ ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST, KLASIFIKACE ROVIN	36
3.1 Faktory ovlivňující počáteční čtenářskou gramotnost.....	43
3.2 Diferenciace pojmů.....	47
3.2.1 Diferenciace pojmů vztahujících se ke čtení.....	47
3. 2.2 Diferenciace pojmů vztahujících se k psaní.....	57
3. 2.3 Diferenciace pojmů vztahujících se k pojmu jazyk a komunikace.....	58
4 ROZVOJ POČÁTEČNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V PRIMÁRNÍ ŠKOLE.....	60
4.1 Metody výuky počátečního čtení z historického aspektu.....	60
4.2 Proměna metod výuky počátečního čtení.....	64
4. 2.1 Popis metody analyticko-syntetické v tradičním (původním) pojetí.....	65
4. 2.2 Výuka počátečního čtení metodou analyticko-syntetickou s inovativními prvky.....	68
4. 2.3 Výuka počátečního čtení metodou genetickou.....	71
4.3 Znaky gramotnostního pojetí výuky počátečního čtení.....	72
4.4 Čtenářská kompetence žáků na počátku primárního vzdělávání.....	74
4.5 Zjišťování kvality počáteční čtenářské gramotnosti v soudobé škole.....	77
5 ROZVOJ POČÁTEČNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE 80	80
5.1 Smysl a cíl srovnávací analýzy.....	80
5.2 Charakteristické rysy primárního vzdělávání.....	81
5.3 Výuka mateřského jazyka a časová dotace.....	82
5.4 Charakteristika výuky počátečního čtení a rozvoje počáteční čtenářské gramotnosti.....	83
5.4.1 Cíle výuky počátečního čtení vybraných zemí EU.....	83
5.4.2 Didaktická stránka výuky počátečního čtení.....	85
5.4.3 Organizační složka výuky počátečního čtení.....	86
5.4.4 Využití učebnic a didaktických materiálů.....	87
5.4.5 Hodnocení žákova rozvoje čtenářských kompetencí, čtenářské gramotnosti.....	88
5.4.6 Trendy ve výuce počátečního čtení v mezinárodním měřítku.....	89
6 VÝZKUMNÁ ANALÝZA KVALITY POČÁTEČNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	91
6.1 Východiska výzkumného šetření, přínos pro pedagogickou praxi.....	91
6.2 Popis realizace empirického šetření.....	93
6. 2.1 První etapa empirického šetření (pilotáž).....	93
6. 2.1.1 Výsledky I. etapy empirického šetření, interpretace dat.....	94
6. 2.3 Druhá etapa empirického šetření.....	98
6. 2.4 Třetí etapa empirického šetření.....	107
7 VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ, INTERPRETACE DAT	114
7.1 Výsledky II. etapy empirického šetření, interpretace dat.....	114

7. 1. 1 Úroveň počáteční čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníků základní školy	115
7. 1. 2 Kvalita didaktické práce učitelů 1. ročníku základní školy.....	171
7. 1. 3 Stav domácího čtenářského zázemí žáků 1. ročníku základní školy.....	182
7. 2 Výsledky III. etapy empirického šetření.....	192
7. 2. 1 Úroveň počáteční čtenářské gramotnosti žáků 2. ročníků základní školy	193
7. 2. 2 Kvalita didaktické práce učitele 2. ročníku základní školy.....	211
7. 2. 3 Stav domácího čtenářského zázemí žáků 2. ročníků základní školy.....	216
7. 2. 4 Vyjádření závislosti mezi kvalitou počáteční čtenářské gramotnosti domácím čtenářským zázemím.....	225
ZÁVĚR	227
SUMMARY.....	231
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	235
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	240
REJSTŘÍK.....	241
PŘÍLOHY	243